

הטעיה בעומאן

אפילוג למסע-עומאן

כזכור, היתה עומאן לזירת-פעולות בשלהי 1955, כשכוחות שולטן-מוסקט, בפקודם של קצינים בריטיים-לשעבר, הכניעו את אימאם-עומאן אשר לא רצה להכיר בשלטונו של השולטן. היא עלתה לכותרות-הראשיות של העתונות בקיץ 1957, עת התמרדו מחדש נאמניו של האימאם (כנראה בהשראה סעודית, ואולי מצרית) ותפסו חבלי-ארץ גדולים מידי שולטן-מוסקט, הנהנה מחסות בריטית (בלשון רשמית — „יחסי-חזה“ עם בריטניה). ריח עז של נפט (שחברה בריטית מחפשת אחריו במעמקי עומאן) נדף מאותה מלחמה קטנה. היא נסתיימה — לכאורה — בגירוש המורדים על-ידי כוחות השולטן (שהסתייעו הפעם ביחידות בריטיות מפורשות, אם-כי לא-גדולות, ובסיוע חיל-האוויר-המלכותי) מכל מבצר ומבצר שכבשו — והנסתם לג'בל אחר, המעוז ההררי של עומאן. המבקש לרענן את ידיעותיו על אותו מסע-מלחמה, וכן על קודמו שב-1955, (ועל אופיה של הוירה) — ימצא תיאור רב-צדדי בלקסי-המאמרים „בפאת דרום-ערב המסוכסכת“, שנתפרסם ב„צקלון“ מס' 52, וב„מראות ממסע-עומאן“, ב„צקלון“ מס' 54.

זירת-הקרב

אשר נתיבי-הגישה הספורים המעפילים אליה אינם אלא שבילי-חמורים גרידא, הנוחים ביותר להגנה. מסופר כי לפני כאלף שנים הלך צבא

ג'בל-אחר הוא רמה הררית מבוותרת שגובהה 2400—2500 מטרים (כמעט כגובה החרמון).

הופעת "השירות האוירי המיוחד"

אל זירה זו הגיעה בשלהי 1958 "גונדה" (פלוגה קטנה) ד' של הרגימנט ה-22 של ה"שירות-האוירי המיוחד". היא נקראה ממלאיה, שם לחמה בתוך מעבה הג'ונגל, ובטוחים של 20 מטרים בלבד, בתגרות שנמשכו שניות ספורות, עם לוחמי-הגרילה הסיניים. אנשיה נתנסו עתה במעבר לזירה פתוחה, לטווחי ראייה המגיעים לעתים ל-30 ק"מ ולקרבות המתמשכים שעות רצופות וכן — לאקלים שבזירה זו, בה בעקבות החום הלוהט של היום באה בלילות קרה המקפיאה מים במימיות. נראה כי עמדו עתה לאנשי "שירות-האויר המיוחד" כושרם הגופני המטופח וחסונם הקודם — על אף השוני שבתנאים.

בהתחמשם בתוספת של מק"בים מדגם "בראון-נינג" (שנטלו מעל משורני-פאראט" אשר הוצא או מכלל שימוש), החלו מסיירים את הג'בל, ומשלימים בעזרת צילומי-אוויר את הפערים שבמפות האזור, שהיו לזכות-בחסר. בצלע הצפונית צעדה

שליטי-פרס, בן 10,000 איש, לכבוש את הרמה. הוא אמנם ביצע משימתו — אך רק כ-1000 מחיי ליו הגיעו חיים לקצהו העליון של השביל...

ברמה זו החזיקו עתה 180 מורדים "מן הגרעין הקשה" של המרד וכ-500 לוחמי שבטים, בפיקודם של שלושת מנהיגי המורדים — האימאם של עומאן, גאליב, אחיו הצעיר, טאליב, וסולימאן בן-המאיר (המכנה עצמו "אדון ההר-הירוק", והוא שיך-השיכים של שבט בני-ריאם). למרות סרו גם שאר 5000 הערבים החיים ברמה זו, המבורכת בעצי פרי. מכאן היו המורדים וספיהיהם מגיחים למישורים שלמטה, למקש את דרכי התחבורה — ובמוקשים חדישים דוקא (וזאת לזכור: — כאשר מוקשו ביולי 1957 כלירכב — צוין במיוחד כי טרם היתה כזאת בדרום-ערב עד אז; סימן למשלוחים וליד-מדריכה מהחוף). בין החדשים מרס ונובמבר בשנת 1958, למשל, התפוצצו מוקשיהם מתחת ל-150 כלירכב. כל אחת מ-18 מכוניות-הסיוור המשוריינות מדגם "פאראט" של גונדת רגימנט "גוארדית-משמר-הראש" הבריטי (כיום — יחידת פרשים-ושוריון מעורבת), שהועברה באוגוסט 1958 מעדן, ושהיתה מלווה את השירות בעומאן, עלתה בזמן זה או אחר על מוקש.

על הג'בל עצמו קיימו המורדים מוקפים בני 12—10 איש, שנטרו את תריסר שבילי-החמורים הראשיים המוליכים מעלה, הודות לעמדות-תצפית מקשרות שבין המוקפים הללו, ותודות ל"טלגרף-השיחים" המסתורי ה"מוליך את הקול" בקרב הילידים, ניתנה תמיד למורדים אתראה מוקדמת על כל תנועה במישורים שלמרגלות ההר — ותמיד עמד לרשותם לפחות יום אחד לצורך תגבור הגזרה שעליה היתה מאיימת התקפה. מזון, כסף ונשק (לרבות מקלעים-בינוניים) לא חסרו להם, ורוח-הגייסות שלהם היתה רמה.

סיכומי-של-דבר: — היה זה מצב מובהק של "מרירה בתנאים אידיאליים": — "מעוז" מוצק ובטוח, ממנו מגיחים אל שטחי-פשיטה פתוחים ובטוחים — כשיתרון הניידות (בתנאים הטופוגרפיים הנתונים) הוא לגאריילה" זו אשר לפי המסיבות הנ"ל נראה כי לא ניתן לעקור את

משורשה.

מלחמה בלתי-נודעת

זה כשנתיים וחצי, מאז מיגור ההתמרדות של 1957, מבשרים שופרות העתונות ותחנות-הרדיו הערביות על "מלחמת-הקודש של מורדי-החופש בעומאן", על "קרבות עקובים עם כוחות בריטיים", על הריסת "טנקים", על "אבידות כבוד לאויב". מה אמת בכל אלה? מעטה בדרך-כלל האינפורמציה המגיע על כך בצנורות בריטיות, לעתים — ציון קצר בעתון. בכלי-המבטא הצבאיים, או ב"טיימס", אפשר להיתקל בשורות מעטות, באות זעירה, המספרות על מתן עיטורים, או "ציון באגרות-דיו"ח", לקציני צבא או חיל-אוויר "בעד הצטיינות בפעולות בעומאן". מה הם פני המציאות לאמתם? מה מתרחש — ובאיזה מסיבות?

כתבה קצרה, בעתון-לחילים בריטי, על מעלליו של "שירות-האויר המיוחד" הנועד מיסודו של קול. דוד סטיילינג המהולל (ראה הספר "מפקד הרפ"א"ים" בהוצ' "מערכות"), מעלה לפנינו מעשה מבצעי מענין, ויתכן כי אף נותנת מפתח להבנת שלב — אולי שלב מסיים — של פרשת הדברת המרידה בהררי עומאן.

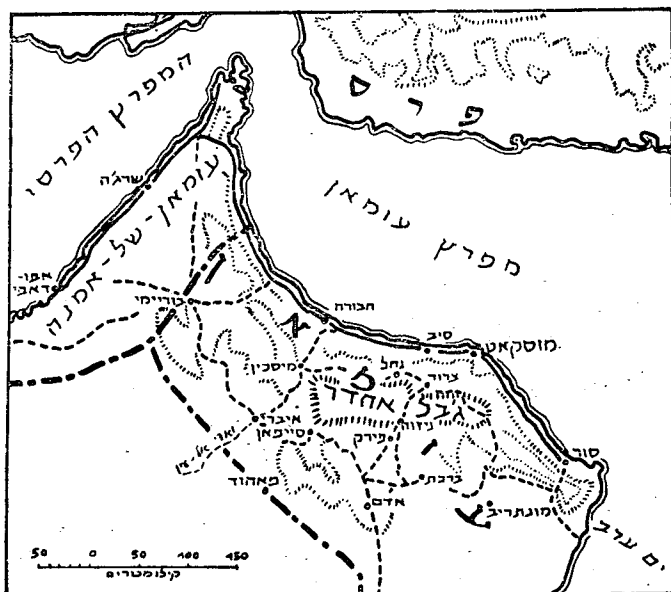
ועומאן) — החליפו את אנשי השא"ם («השירות האווירי ה- מיוחד») בעמדת אקבת; ו- אנשי השא"ם נתפנו לסיורי- לילה נוספים (שכן סיורי יום באותו שטח חשוף היו בבחינת התאבדות).

בינתיים ערכו אנשי שא"ם אחרים קרבות קטנים אך עזים בצלע הדרומית של הג'בל, כשהם נעזרים בהצ' לחה בבזוקות. עשרים מור- דים שנאחזו במערה נהרגו. בהגיתם ממנה, על-ידי מא- רב בריטי. בשביל להשיג תוצאה זאת, הוליד תחילה הקצין את אנשיו, דרך חבל «נגוע-מורדים», במסע-הקפה

בן שמונה שעות, ולאחר זאת הציבם בעמדות למול פתח-המערה. כמספר הזה נהרגו בהיתק- ליות אחרות.

כיבוש הג'בל

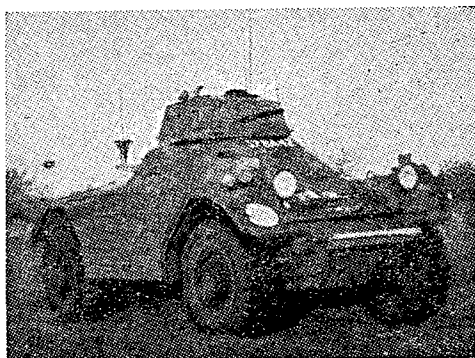
כך עברו חדשים. בינואר 1959 הגיעה לזירה ממלאיה גונדה א' של רגימנט-שא"ם, לתגבר את גונדה ד'. הגיע משם גם מפקד-הרגימנט עצמו. הוא סייר את הג'בל, ומצא שעמדת אקבת אינה טובה כבסיס להמשך הפעולות, אף כי כדאי להת- זיק בה. והואיל ונתברר כי המורדים רואים בה את הכיוון שממנו בחרו הבריטים לתקוף, החליט הוא שממנה תיערך התקפה מדומה — ולא זו בלבד, אלא שבצדה של זו תיערך גם התקפת- אטעיה שניה, מהעבר האחר של הקצה המערבי של הג'בל, מתנוף. כדי להבטיח אספקה לגייסות במקרה שלא יעלה יפה התספוק שלהם מן האויר, שכר הקולונל 100 חמורים. ועתה בא גם תורן של תחבולות-אטעיה. בסודיות שאין למעלה הימנה, ובאיזמי עונש-מות לכל חורף-לשון, סופר לאר- בעה חמרים ערביים כי ההתקפה האמתית תונחת מכיוון תנוף — וכמצופה, הגיעו החדשות עד- מהרה אל המורדים; ואילו נתיב-ההתקפה ה- «אמת-באמת» היה אחר לגמרי: — נתיב-לא- נתיב, שנתגלה (אף כי נראה כקו מטושטש בלבד) בעזרת תצלומי-אויר, ושתחילתו היתה בכאמה.

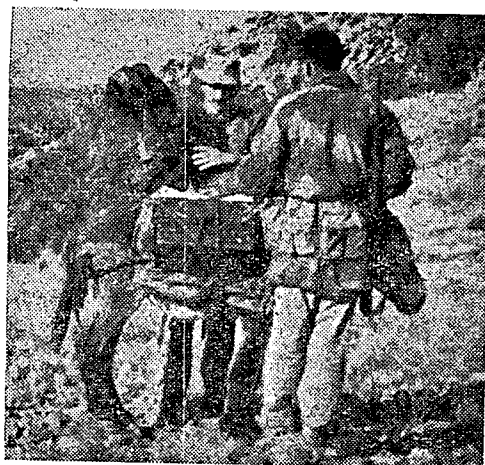

מפת עומאן

פלוגה ד' בנתיב הישן של הפולשים הפרסיים, וקנתה לעצמה אחיזה ראשונה בגובה של כ-2200 מטר, כאשר רכס מפריד בין מקום זה ובין משכנם המבוצר של המורדים באקבת-אד-דפאר. כאן ער- כו המורדים בפעם הראשונה והאחרונה התקפה בעצמה כלשהי. 40 מהם התקדמו, תוך כדי ניצול מושכל של פני-הקרע, אל תלולית שהוחזקה בידי סמל וחמשה חיילים. תשעה מורדים נהרגו. כוחות אחרים — תחילה מחלקה מגונדת-הסיור של «גוארדית משמר-הראש», שהופעלה «ברגלי», ואחרי-כן גם שתי מחלקות ערביות, בפיקוד ברי- טי, מ-סיירי עומאן-של-אמנה (איזור נסיכויות- חסות ועירות שמצפון-מערב לשולטנות-מוסקט-

מכונית-סיור מדגם «פאראט»

מפקד הרגימנט 22 של השא"ם בודק אישית
העמסת ציוד על גבי חמור

נחשף בית-גשק ממש, ובו רובים, מוקשים, תח-
מושת, 12 מקלעי-ברק, ששה מק"בים ושמונה
מרגמות.

שלושת מנהיגי המורדים נעלמו ואינם — והי-
מרידה באה לקצה. שלושה הרוגים היו לאנשי
השא"ם — שנים מהם נהרגו בהתקפה האחרונה,
כשכדורו של צלף פגע ברימון שבתרמילי-הגב של
חייל.

הגונדות סימו את מבצען ע"י מסעים על-פני
כל שביל ושביל שבג'בל, וסימונם של שבילים
אלה על מפות. כן נבדקו נוספות הכפרים של-
מרגלות ההר.

השוכנת כ-16 ק"מ מזרחית מתנוף. תוך השעתיים
שבין שקיעת השמש ועלות הירח, ב-26 בינואר,
נסע כל הכוח-התוקף, מתנוף לכאמה, באינ-רואים
ותוך מעקף-דרכים שאורכו כ-100 ק"מ. בשעה
22.30 החל המסע אל פסגת הג'בל — ראשונים
העפילו 150 אנשי שא"ם, ואחריהם 18 חיילי
"משמר-הראש" ו-150 חיילים ערביים מ"רגימנט
הגבול-הצפוני" של כוחות שולטן-מוסקט (מציי-
נים כי כוחות אלה בפיקודו של קול. דא-סמיילי —
שהיו קודם בשירות הבריטי, ואורגנו וצוידו מח-
דש — פעלו בדרך-כלל במרץ ואומץ-לב רבים).
ההפתעה שהושגה בעזרת תכסיס זה היתה של-
מה. המורדים העתיקו את כל מזקפיהם מנתיבי-
כאמה אל גורות תנוף ואקבת, ולא הותירו על
הנתיב אלא מק"ב-י, "בראונינג" וצות של שנים.
הצמד הזה, מתוך אמונה שלמה באי-חדירותו של
הג'בל, פרש למערה שבריוחוק כ-40 מטרים מן
המקלע — אשר עשוי היה לקצור קציר רב
בתוקפים.

עשר דקות לאחר עלות השחר הגיעה גונדה א',
שהסירה את תרמיליה, אל הפסגה — ובאותו זמן
עצמו הופיעו מטוסי "ראג'ום" וערכו התקפת-
רקטות. בהצטרף שאר הכוח הצניחו מטוסי
"ואלטה", — שהמריאו מבחריין ותידלקו בשרג'ה
שב"עומאן-של-אמנה" — תחמושת, מזון ומים.
המורדים נמלטו, והיו כלא היו, עוד ביום
הראשון להתקפה, אולם התוקפים לא ידעו זאת.
בכל כפר וכפר שבג'בל ערכו בדיקה וחירוש.

חלפה כבר שנה מאז סיום המבצע שתואר כאן. לכל מי שיוסיף לעקוב אחרי התפתחות
המצבים בעומאן תהיה הזדמנות להיווכח באיזו מידה הביאו תוצאות המבצע לידי חתימת
פרשת ההתמרדויות, ודאי שנעשה שם אשתקד כל שניתן להיעשות — מבחינה מבצעית.

